

Середа, 4 серпня 1948 р.

Число 63 (215) Рік IV

О tempora, o mores!..

Однією з багатьох негативних рис XIX століття було, як відомо, практичне узаконення міржа т. зв. подвійної моралі. Це стосується передусім питань міжнародних відносин. В той час, як внутрішню політику вважали за справу чесну і порядну, до якої треба ставитися серйозно, чесно і сумлінно, міжнародно політику, гадали, можна провадити безчесними, безпардонними і навіть відступними засобами. Там, де злочинний смертний злочин би від сорому, дивлячись на мір негативарено бачили на міжнародному паркеті.

В пам'яті більшовицьких привнеси з собою те страшніше падіння дисциплінарної моралі. На всіх міжнародних конференціях, з трибуни усіх парад ОН і їх організацій, Совети частують світову громадськість — через голови своїх дипломатичних колег із Заходу — найвиступішій води проматандо і демагогією. Про „добрий тон“ цих виступів годі й говорити.

Молотов доводиться від дипломатичних представників західних країн. Це теж одна із засобів советської обструкції. Але посли трьох західних держав, видно, які так добре обжилися пороги московського міністерства закордонних справ, коли наразі він „принизив свою відсутність“ і погодився їх прийняти. Все ж від цієї зустрічі, як і від усіх попередніх сорок, не можна собі нічого обіцяти, бо обструкція починається знову, хоч і в інший спосіб. Тож шкода сподіватися від нього, як навіть від Сталіна, погодження берлінської кризи і всіх інших спірних європейських питань, що чекають свого невідкладного рішення.

... О tempora, o mores! О часи, о звичаї!

Людвігсгафен і Москва

Вістка про вибух у Людвігсгафені облетіла шпальти усієї світової преси. Доведіть вона й до Москви, давши Советам примід до чергового нападу на „імпапонавіч новий мілан“.

Московське радіо й преса кваліфікують цей вибух, як „страшне відкриття“ приготувань до третьої світової війни. Офіційний орган советської військової влади в Німеччині „Тегіше Рундшау“ складає на французький уряд відповідальність за катастрофу, бо в Баденських анліно-содових підприємствах нібито фабрикували вибухові речовини. Те саме твердять в одні голос французькі комуністи. Французький уряд змушений був подати офіційне спростування.

Не знаємо, як пропалізовані засіб, треба розцінювати й фарисейську готовість СЕДУ, компартії Німеччини і прокомуністичного об'єднання профспілок східної зони пожертвувати населенню в Людвігсгафені 100 000 НМ.

Все це зайвий раз підкреслює, як Москва не пропусає жодної найменшої нагоди, щоб тільки виставити західні держави в найчорнішому світлі „відпапонавіч мілан“, а себе в ролі оборонця миру і правдивості.

А. РОМАШКО

Однопартійний уряд у Фінляндії

ГЕЛЬСІНКІ (Дена-Ройтер). 31 липня. Керівник соціал-демократичної фракції парламенту А. Фагергольм утворив перший чисто соціал-демократичний кабінет Фінляндії. Спроби Фагергольма зформувати коаліційний уряд розвалилися од сироби комуністів, які вимагали дати їм пост міністра внутрішніх справ. Президент Паасі-ві доручив потім Фагергольмові утворити уряд на іншій основі. Крім соціал-демократів, до нового кабінету входять лише два безпартійні — міністер закордонних справ К. Енкель і міністер юстиції Т. Суонтуаета.

Некомуністична преса Фінляндії побітовється, що новий уряд побудовано на занадто вузькій основі. Комуністична газета „Тіоеканзан Саномат“,

погрожуючи заявляти: „Ми покажемо трудному народові, що цей кабінет не заслуговує довіри народу“.

Засідання Ради Безпеки

ЛЕЙК САКСЕС (ББС). 2 серпня. Сьогодні ввечері в Лейк Саксесі відбувається засідання Ради Безпеки з приводу палестинського питання.

Міцні позиції Тіта

БЕОГРАД (АП). 30 липня. Маршала Тіта і всіх 63 членів Центрального секретаріату компартії Югославії знову обрано на комуністичних провінціях.

Політика нового французького уряду

ПАРИЖ (Дена-АП). 30 липня. Французька Рада міністрів схвалила пропозицію міністра фінансів щодо різкого скорочення числа службовців в окремих міністерствах і зменшення їхніх ватажків. За повідомленням Ройтера, Рада інструктує дані доповіді нового міністра закордонних справ Р. Шумана про міжнародну ситуацію. Крім питань політики з приводу блокування Берліну, Рада інструктує політично про французьку постанову щодо нової політичної організації Західної Німеччини. На думку Ради, в питаннях Палестини уряд має виступити з координативним заходом, мета якого — збереження перемир'я. Конкретні заходи політики французьких Національних Зборів 21 голосом проти 6 (одні утрималися) ухвалили резолюцію, в якій він закликає французький уряд розпочати переговори з приводу утворення Зборів, де були б репрезентовані члени всіх європейських народів.

Демісія угорського президента

БУДАПЕШТ (ЮП). 31 липня. В п'ятницю угорський президент Тіладі подав до демісії після того, як його зять Віктора Чорнокі — допершнього посла в Каїрі — звільнено від його обов'язків і зарештовано в Будапешті. Офіційна заява з приводу демісії теоретично, що демісія стала не з політичних мотивів і що Тіладі, як і раніше, цілком погоджується з обов'язками засадами угорської республіки. Але після того, як його зять виступив проти демократичного державного ладу, Тіладі, мовляв, гадає, що він уже не має цілковитого довіри я нації.

ВИБОРИ НОВОГО ПРЕЗИДЕНТА. БУДАПЕШТ (ББС). 2 серпня. Завтра в Угорщині відбудуться вибори нового президента. Єдиним кандидатом є Саканіца — керівник робітничої партії. Вибір Саканіци забезпечить панування комуністів над всім державним апаратом.

Чутки про візиту Франка до Папи

МАДРИД (НДФ). 30 липня. В Мадриді ширяться чутки, що в серпні еспанський державний шеф генерал Франко від'їде до Ватикану з візитом до Папи.

Ватиканські кола заперечують ці чутки, заявляючи, що із нічого невідомо.

БЕОГРАД (Радіо-Мюнхен). 2 серпня. На вчорашньому засіданні в Београді східноєвропейських держав намагалися вилучити західні від контролю й участі в судноплавстві на Дунаї. Не зважаючи на свої розходження з ССРС, Югославія підтримує советську точку погляду.

БЕОГРАД (Дена-Ройтер). Негативно після відходу Тілади відбулося спеціальне засідання угорського кабінету. Комуністичний представник угорського Національних Зборів Ізвє Надь, що згідно з угорською конституцією до виборів наступника Тілади прова-

Перед новим демаршем західних держав

Західні держави за врегулювання всіх питань — Берлінську кризу обговорюватимуть у Раді Безпеки? — Розмови послів з Молотовим

ЛОНДОН (Дена-Ройтер). 30 липня. Відповідаючи в Нижній палаті на запити Черчіла, британський міністер закордонних справ Е. Бевін сказав, що берлінська криза втворює ситуацію, яка, можливо, здатна привести до застосування сили. В усякому разі британський уряд був змушений ще раз переперити свою оборону, заявив він. Насамперед уряд обмірковує тепер питання, чи не слід йому відмовитися від демобілізації 20 000 вояків, яка відбувається щомісяця. Як зазначив Бевін, британський уряд в своїх розрахунках не гадав, що політика воєнних союзників може викликати такий стан, коли може, мабуть, дійти до застосування зброї. В останні відновлення переговорів з Советським Союзом британський уряд, разом з урядами США і Франції, однієї думки: він бажає усунення всіх труднощів, щоб мир і безпека знову запанували в Європі. Західні уряди готові також до дискусій з приводу грошової реформи, але не до дискусій під тиском. Британський уряд, за сло-

вами Бевіна, ніколи не перечепа проти советської реформи, однак, лише на базі чотирьох окупаційних держав.

ЛОНДОН (АП). Представник британського уряду повідомив, що три західні держави запропонують ССРС розпочати переговори з приводу „загальноєвропейського врегулювання“. Є намір пошпирати майбутні дискусії чотирьох держав з приводу всієї Німеччини на всі інші важливі європейські розходження між Сходом і Заходом. Сюди ж належить укладення мирного договору з Австрією і питання Греції.

ВАШІНГТОН (АП). На своїй пресконференції міністер закордонних справ Маршал сказав, що західні держави свесчасно реалізують свій план щодо утворення західнонімецького уряду. (Цим самим спростовано чутки, нібито США й Великобританія покищо думають припинити всілякі готування, щоб не пошкодити можливим переговорам з ССРС.—Ред.).

НЬЮ-ЙОРК (Дена-Ройтер). Прав-

доподібно наступного тижня коломбійська делегація в ОН порушить у Раді Безпеки берлінське питання, бо воно становить „загрозу міжнародному мирнові“.

МОСКВА (АП). Американський посол Б. Сміс і спеціальний посол Великобританії — приватний секретар Бевіна Ф. Робертс, після закінчення переговорів у Лондоні, в четвер прибули до Москви. В п'ятницю американське посольство одержало повідомлення, що Молотов тепер немає в Москві. Посольство прохало влаштувати зустріч Сміса з Молотовим.

МОСКВА (Радіо-Мюнхен) 2 серпня. Представники західних держав мали, кожна зокрема, в суботу розмови з Молотовим. Про зміст розмов нічого невідомо. Як гадають, вони прохали влаштувати зустріч із Сталіном, щоб обговорити берлінське питання.

ЛОНДОН (ББС). В тієї обставині, що Молотов припинив свою відпустку і прийняв західних дипломатів, вбачають добру ознаку.

Советське збіжжя для Берліну

БЕРЛІН (ББС). 1 серпня. Берлінські газети, лінійнізовані советським військовою владою, повідомляють, що прибути до Вісмару 4 кораблів з советським збіжжям для Берліну. Газети заявляють, що тепер хліба вистачить, щоб постачати весь Берлін.

Подорож графа Бернадотта

РОДОС (ББС). 1 серпня. Граф Бернадотт від'їхав сьогодні до Аману. Звідси він вирушає в шестиденну подорож до інших арабських країн і Тель Авіву.

Сутинки в південній Палестині

ТЕЛЬ АВІВ (Радіо-Мюнхен). 2 серпня. Вчора в південній Палестині дійшло до сутичок між арабами і жидами. Точніших повідомлень ще немає.

Знову напади проти Тіта

БУКАРЕШТ (ББС). 1 серпня. Орган Комінформу знову нападає на Тіта. В одній статті говориться, що на конгресі югославської компартії Тіто зрадив міжнародний соціалізм. Терором він нібито змусив обрати себе і своїх прабічків до партійного проводу.

Толітті вийшов із шпиталю

РИМ (ББС). 1 серпня. Лідер італійських комуністів Толітті, на якого 14 липня вчеплено замах, вийшов із шпиталю. Він відходить тимчасово від політичного життя, доки не відчує остаточного.

«Борба» підтримує ССРС

БЕОГРАД (ББС). 1 серпня. Сьогодні „Борба“ в своїй статті відкидає принцип міжнародного контролю судноплавства на Дунаї, бо не нібито порушило б суверенність придунайських країн.

Американці випробовують тасмуну зброю

ГОНОЛЮЛЮ (НДФ). 30 липня. Останніми днями в Тихому океані випробовували тасмуну американську зброю. В зв'язку з цим повідомляють, що після тридцяти обстрілів одного американського бойового корабля тасмуну зброєю на широті Гаваї, корабельні заводи лише легкі пошкодження. 31 липня інший бойовий корабель остаточно потопить цей корабель.

Дунайська конференція в Београді

Проблема найголовнішого водного шляху Європи — Під охороною вартових

БЕОГРАД (ЮП). 31 липня. В п'ятницю о 18-й год. за середньоєвропейським часом югославський міністер закордонних справ Станоев Сміч відкрив у Београді конференцію з приводу судноплавства на Дунаї. Численні партії охороняють будинок конференції, ізолювавши його від міста. За винятком Угорщини, на засіданнях беруть участь усі дунайські країни і чотири великі держави. Росія репрезентує заступник міністра закордонних справ А. Вишинський, Румунія — міністер румунський закордонних справ Анна Павкер, Чехо-Словаччина — міністер закордонних справ Клементіс, Англія — посол Пік, США — посол Кавендіш, Франція — посол Террі, Австрія — посол Розенберг.

З часу закінчення війни дунайська проблема залишається нерозв'язаною. Мирна угода, що її після другої світової війни Росія уклала з Румунією, Болгарією та Угорщиною, дала до рук Советів контроль над великою частиною судноплав-

ства на Дунаї. В своїх намаганнях знову налагодити тісніші економічні зв'язки з дунайськими країнами західні держави зазнавали досі невдач. Рішуче вето Росії досі утримувало Захід на відстані від цієї європейської водної артерії світової торгівлі. Молотов неодноразово обстоював думку, що є, мовляв, потреба захищати маленькі і слабі країни вздовж Дунаю від „монополюного капіталізму“.

Значення судноплавства на Дунаї видно з кількості продуктів, що їх перевозили цим річковим шляхом окремі країни перед війною. Так, 1939 р. Румунія перевезла Дунаєм 19 мільйонів тонн, Угорщина — 1, 3 мільйона тонн, Австрія — 1, 1 мільйона тонн, Німеччина — 1, 1 млн. тонн, Югославія — 1 мільйон тонн. Участь Чехо-Словаччини і Болгарії була незначною.

На цій конференції Советський Союз разом з своїми сателітами вперше має більшість. Постає питання, чи ці країни без розмов під-

порядкують власні економічні інтереси негативній точці погляду ССРС.

Крамінші і громадські будинки Београду прикрашені серпом і молотом, а на пірниках вивішені червоні прапори. В книгарнях виставлено всю комуністичну літературу, побиті — портрети Сталіна, Леніна й Тіто. Готелі, де живуть чужоземні делегації, перебувають під суворим охороною. Участь Вишинського і Анни Павкер показує, яку вагу надає ССРС цій конференції. Як уже повідомлялось, австрійська делегація має на конференції лише право дорадчого голосу.

З особливим напруженням слідкують за тим, чи Югославія головуватиме разом з Росією, не зважаючи на свої розходження. Гадають, що београдський уряд сам собою схильний обстоювати принципи вільного судноплавства на Дунаї, бо перед війною цим шляхом Югославія розвинула чималу торгівлю з Німеччиною й Австрією.

Спроба східних держав відлучити західні від контролю Дунаю

БЕОГРАД (Радіо-Мюнхен). 2 серпня. На вчорашньому засіданні в Београді східноєвропейських держав намагалися вилучити західні від контролю й участі в судноплавстві на Дунаї. Не зважаючи на свої розходження з ССРС, Югославія підтримує советську точку погляду.

Наслідки вибуху в Людвігсгафені менші, ніж гадали спочатку

Як уже ми повідомляли в попередньому числі нашої газети, минулої середи в анліно-содових фабриках Людвігсгафену стався сильний вибух. Однак ніяких повідомлень про наслідки цієї катастрофи показують, що початкові повідомлення про число жертв були перебільшені. За повідомленням французької військової влади, вибухом забито 130 німців і 3 французів, серед них двоє французьких директорів. Поранено приблизно 2 500 німців і французів.

ЛЮДВІГСГАФЕН (Дена). В Баденських анліно-содових фабриках працювали приблизно 22 000 осіб. Ще 1921 р. тут стався палачийний вибух, наслідком якого загинуло понад 600 осіб.

Причина катастрофи

Директор заводів Райнгара Гольдберг вважає за причину вибуху скопичення газу в приміщеннях. Він повідомляється, нібито вибух стався в лабораторії, де досліджували вибухові речовини. Гольдберг назвав цілком неслухняним. Крім того, за його словами, анліно-со-

дова фабрика в Людвігсгафені не виробляє ніяких воєнних продуктів.

Як повідомляє АФП, французьке міністерство закордонних справ у чотирьох спростувало твердження, ніби французький уряд виробляв там вибухові і паливні речовини для У-2.

В усіх частинах Німеччини почалася акція допомоги жертвам вибуху в Людвігсгафені. Адміністрація Рада, а також міністерства фінансів країн-земель двозонної жертвують для Людв. по 500 000 НМ, Баварський ландтаг, з свого боку, дає 100 000 НМ, уряд СЕД-у і комуністичної партії, а також об'єднання профспілок східної зони дають разом 100 000 НМ. Інші латки Людвігсгафен одержує від трьох країн французької зони та багатьох інших міст, об'єднань і установ.

Число жертв збільшилось до 178

ЛЮДВІГСГАФЕН (ББС). 1 серпня. Число жертв у Людвігсгафені збільшилось сьогодні до 178.

Перші відгуки — перші висновки

Факт консолідації українських політичних партій навколо створеного ними всеукраїнського державно-політичного центру знайшов в українському громадянстві найширший і найгостріший відгук.

Саме тепер проходить стихійною хвилею в осередках, де живуть українці в Німеччині, масові збори українського громадянства. З великою увагою і серйозністю сприймаються на тих зборах усі інформації, що їх подають члени Національної Ради. Проста українська людина прекрасно бачила важку дотеперішню хворобу наших політичних партійних верхів. Вона бачила, що кожна чужа національно-еміграційна має свій державно-політичний національний центр. Напр., газета недавно принесла вістку про те, що білоруси впорядкували свій політичний центр, і про його виступ на міжнародній арені.

Не мали такого центру тільки ми — українці. І ось тепер перша сесія Української Національної Ради перегортає тридцятирічну "безголову" сторінку української історії і ніби здалося одну страшну хворобу в архів. Радість, змішана з певною дозою недовіри до такого шаста, опановує українців, коли він слухає звіт депутатів Ради, коли читає в газетних деклараціях і репортажах. Він хоче, щоб не була незавершена діяльність і він ладен на всяку підтримку.

Не звачаючи на страшну бідноту і безгрошів'я нашого пересічного емігранта, до редакцій газет (зокрема і нашої) надходять грошові пожертви в касу Національної Ради, на зборах у таборах подаються пропозиції:

"Підтримати Національну Раду і її Виконний орган не тільки морально, а й матеріально"

Ця підтримка уже йде. Громадянство Миттенвальду зібрав для проведення Першої Сесії Національної Ради до тисячі марок. Подібне сталося в Штайнгаймі, в робітничій оселі Гіссена та інших українських осередках. Завдання полягає в тому, щоб давати скрізь і всюди словесні заохочення і вітання перетворити в реальну підтримку свого політичного центру. Поки Виконний орган Національної Ради робитиме свої перші рекогносцировочні і підготовчі кроки, широке громадянство в Німеччині має зібрати потрібні на першій порі скромні кошти для величезної і відповідальної праці політичного Центру. Пізніше (є всі підстави це твердити) надовсім допомога від українців, розкиданих поза Німеччиною у всьому світі.

Чому ми не сумніваємося в реальності такої підтримки? Повернемо, тому, що українці, на чужині має досить грізні партії і нашої внутрішньополітичної апарату. Українці має досить сорому за свою національну політичну честь перед чужинцями. І він сприймає факт створення Національної Ради, як щось саме-собою зрозуміле і давно очікуване.

Подруге, вожен із нас прагне незалежної самостійної визвольної української політики. І кожному ясно, що на чужих подлах такої політики не збудуєш, і що треба підсадиш українську політику підосері самостійну власну морально-матеріальну базу.

В умовах, коли світові потуги ще не рахуються з волею українського народу, з його невимовними стражданнями і з його мужньою боротьбою, а чужина Москва користається з цього і експлуатує та піддає Україну, — в цих умовах наш національний державно-політичний центр мусить мати повну морально-політичну, а значить і матеріальну незалежність. Це дуже ми відчуваємо в кожному рядку опублікованих документів Національної Ради. І в її перших законах про національний катастро (облік усіх українців, що в певні межах СРСР), про Святої Союз Українців і т. д.

Керівний центр кожної політико-державної діяльності повинен

має у соціальному здоров'ї, політичній єдності, організації та підтримці свого народу. В. Липинський писав: "Ніхто нам не збудує держави, коли ми самі її собі не збудуємо, і ніхто з нас не зробить нації, коли ми самі нацією не схочемо бути."

Тепер ми переживаємо такий момент, коли всі партії показали ділом, що вони хочуть української нації. Це ж бо вперше за 30 років (від 1917-18 рр.) ми маємо загально-національний політично-державний незалежний центр.

І якщо б ми в даному випадку не захотіли підтримати цього центру, незалежно від партійних переконань кожного з нас, то це значило б, що ми й справді ще "незрілі нація", як писав недавно про українців один видатний чужинець, і що ми цілком заслужили собі вічну сапталішину — поневолення на чужині, вічну окупацію і рабство — вдома.

А саме цього хоче наш заклятий ворог — більшовицький імперіалізм. Це ж його агентура вже пускає в маси одну провокацію за другою, різні листівки, брехливі вигадки і наклепи.

Нас не дивує ця активність ворожої агентури. Вже триста років, керуючись гаслом "ліди й пануй!", Москва панує над Україною тільки тому, що розбивала українське суспільство на панів і кріпаків, на мазепинців і коцьбеївців, на паломників, середняків і куркулів, на "дорогі народи" і "друзів", на сотні партій і груп. Москва грала і грає руки, розмужуючи потім нашого внутрішньонаціонального розбрату.

Нема сумніву, що більшовизм скерує тепер на Національну Раду всі свої удари. Та на цей раз — карта його б'ється і спільною волею всіх українських партій, що урочисто склали свою національну присягу в Раді, і стихійною морально-матеріальною підтримкою Ради від українства всього світу.

В. БАКЛАН

Україна за залізною заслоною (Радіонотатки)

Під московсьну дуду

Професор Київського університету Казимир А. Манінінг написав і видав у 1947 р. "Історія України". Який же "Історія" була написана в дусі модерного малоросизма, Москва, розуміється, поставила в Манінінга поруч із Волесом. Однак, вибірково напавши американський професор, пишучи про Україну, дотримувалася концепції професора Грушевського. Тим то його книжка викликала в табір московсько-більшовицьких зубів неспокійний сміх. Що не саме так, для цього досить пригадати найменування такої собі "української" Сави Голованівської, написану в свій час на замовлення Москви і надруковану в жосковській "Літературній Газеті". Проте пануючі американсько-професорсько-більшовицькі не книжки і не люди.

У ч. 7-му київського журналу "Сучасні Мабити" побудуємо статтю професора Петровського, європейця проти Манінінга. За твердженням Пет-

ровського, Манінінг — фашист, нахлещений і вкрай фальсифікатор. Найбільше ж європейського професора обурює той факт, що автор "Історії України" дозволяє собі брати під сумнів лояльність українського народу до совєтської влади. Як? — вигукне патетично Петровський. — А хіба ж то не український народ у 1917 році боровся за совєтську владу? А хіба ж то...? І саме під назвою "хіба", що мають, очевидно, стверджувати про "лояльність" любові і віданості українського народу до більшовицької Москви.

Можливо, що в 1917 році професор Петровський ще не виліз із дитячих пелюшок, тим то він ні і не знає, як і за кого боровся в той час український народ. Але в 1941-42 р. р. європейського професора не тільки європейською, ней професор не тільки носив рогами окуляри, а й дав професорську бороду, отож повинен би добре пам'ятати, як не тільки українці, а й грузини, вірмени, татари, казаци, а й росіяни включно, цілими позамки переходили на бік німецького війська. Чого ж то вони переходили? З любові до Путера? З прихильності до фашизму? Чи, може, з бажання скоїти в своїй спинах удари по й нацистських калачу? Ні! Тільки тому таке діалося, що й, отим підсовєтським людям, стократ остогидла московсько-євразійська система, яка, замість розквітити народи колишньої царської Росії, навпаки, запровадила для них ще жорстокішу неволю, терор, утиски, аж до біологічного знищення.

Та ми бігли від неволі, що професор Петровський сам не гірше від нас усе на знає й розуміє, а якщо підмислений писати протилежне, то на тім же самому, що в окупованій більшовицькою Україною кожна людина повинна танцювати тільки під московську дуду.

Совєтські представники на Дунайській конференції. На Дунайській конференції, що розпочала свою роботу 30 липня в Београді, Совєтський Союз представлений двома делегаціями — від СРСР і УРСР. Першу делегацію очолює заступник міністра Іноземних справ СРСР Андрій Гітшинський, другу — заступник голови Ради міністрів УРСР Барановський.

Київському університетові 114 років. 27 липня а. р. Київському державному університетові ім. Шевченка сповнилося 114 років. Як заявив директор університету т. Вовдарчук, університет має 11 факультетів з 4200 студентів. Крім цього, університет налічує 1000 чоловік студентів-заочників. У професорсько-викладацькому складі є 40 чоловік дійсних членів та членів-кореспондентів Академії Наук СРСР і Академії Наук УРСР. Один із університетських корпусів був під час війни геть зруйнований, але його відбудовують і незабаром зладуть в експлуатацію.

Стадіон "Спартак". У Києві на Подолі будується ще один столичний спортстадіон "Спартак". Тут мають побудувати дві трибуни на 15 тисяч глядачів. Крім футбольного поля стадіон матиме також бігові доріжки, майданецький та інші спортивні споруди. Стадіон мають закінчити восени цього року.

Виноград в околицях Києва. Двадцять колхозів Святошинського району розводять на своїх колхозних землях виноград. До 1950 року площа святошинських виноградників має збільшитися до 500 гектарів. Статий урожай, як на тутешніх умовах, може бути 15-20 тонн високосортного винограду з гектара.

Голоси преси

кабінет Шумана був пасамперед експериментом Має (міністра фінансів у кабінеті Шумана — Рел. "УВ"), так і уряд Маріє, головним чином, експериментом Рено. Новий міністер фінансів мусить протягом найближчого часу подати парламенту свій план відбудови, бо як він не досягне схвалення, то все знову буде поставлене під сумнів..."

Суд над ватажком УПА

В КОШИЦІ (Чехо-Словаччина) військовий трибунал розпочне незабаром суд над ватажком УПА "Підпоро-східної групи" Шигельським-Бурлаком. Як повідомляє преса з Праги, після вироку його передати до суду в Києві. Шигельського-Бурлака заарештовано у вересні 1947 року під час провиру його групи через Чехо-Словаччину до Баварії. Як подає комуністична газета "Руде право", Шигельський утік з в'язниці 14 лютого 1948 р., але комуністичні "штурмовики" затримали його в

Словаччині під час масових арештів.

"Український бюлетень" (англійською мовою), що виходить в Нью-Йорку, в редакційній статті "Європейська федерація й Україна" висловлює жаль з приводу того, що на конференції в Гаазі в справі об'єднання Західної Європи не були представлені країни, що входять до складу СРСР. "УВ" справедливо зауважує, що ці країни мали б бути пасамперед визнані як члени майбутньої "Європейської федерації", зокрема Україна, яка найбільше зазнала лиха від тоталітарних режимів.

"Чикаго Трібюн" гостро розкритикував недавню видану книжку Джона Стейнбека — "Російський Шоломкін", в якій автор описує, як відомо, свою подорож по СРСР. Газета зауважує: не варто було витрачати гроші на цю подорож, щоб написати те, що подає шоденна американська преса під своїх власних кореспондентів з СРСР.

Малі інформатори

В три рядки

ФРАНКФУРТ (Дана). 31. серпня в Франкфурті відкривається портфельне консульство на американську зону.

ГААГА (Рейтер). Днями голландська столиця Гаага сингуларно 700-ті роковини свого існування.

ЛОНДОН (Космос). Незабаром відбудуться заручини найвродливішої дочки англійського королівського поаружня принцеси Маргарити Розі з маркізом Білліфордом.

БАДЕН-БАДЕН (ЮП). Французька військова влада віддала в розпорядження нужденних студентів 50 000 німецьких марок.

БАД НАВГАЙМ (Лена). Отто Скорцені, визволитель Муссоліні, втік з табору інтернованих у Дармштадті.

БУКАРЕШТ (ЮП). Офіційні чинники підтверджують, що, всупереч первісним планам, румунська спортова дружина не відішла на олімпійські змагання до Англії.

ТЕЛЬ АВІВ (Дана-Рейтер). Уряд Ізраїлю проголосив нове місто Єрусалим, де живуть жиди, жидівською окупованою територією.

АП. Вперше повністю зфальшовані лондонські гроші! Відтепер тут про підробку 20-х марок, зроблену під руки і не досить вкрито.

БЕРЛІН (АП). Загальний тоннаж американських достав за перший місяць блокаде Берліну становить 32 000 тонн.

САНКТ ДЖОНС, НЬЮФАВНД-ЛЕНД (Дана-АФП). Під час референдуму більша частина виборців висловилася за приєднання острова до Канади — 72 000; 69 000 голосувало за утворення автономного уряду.

ЛОНДОН (Дана-ІНС). З огляду на міжнародну ситуацію Вебб віддав свої відпустку назад.

СТАМБУЛ (АП). Кошицького дипломатичного представника совєтського посольства в Анкарі П. Ертова призначено на пост совєтського посла в Ізраїлі.

БУДАПЕШТ (НаФ). З однієї транспортної залізничної хворобки кононе-

них повернулися з СРСР 20 угорських генералів.

Японці продають своїх дочок. Японські селени намагаються продати своїх дочок, хоч з часу окупації Японії це офіційно заборонено. Наслідком економічних труднощів дочки стали "дорогоцінним розкішним" і тому селени намагаються, щоб врятувати свої борги, продати їх приблизно за 10 000 єн фабрикам у великих містах. За теперішніх умов ця сума дорівнює приблизно 35 долларам. (НаФ)

Досить розмови про "розброджені"! Після дворічних дебатів Об'єднані Нації відмовилися від своїх спроб знайти основи загального розбродження. Всупереч голосам Росії й УСРР, Комітет в справах розбродження узавваж прийняти свою працю, бо "підняти контролю розбродження можна даринити лише в атмосфері міжнародного довіри". Передумовою загального розбродження є, мовляв, міжнарод-

ний контроль атомової енергії та укладення мирних договорів з Німеччиною і Японією. (АП-ДПД-Рейтер).

Стрілянина на кордоні між совєтською і британською зонами. Переслідуючи одного перебігача кордону, два совєтські воєнки і три поліції з східної зони перейшли кордон (коло Шнакенбург). Вони стріляли з машинних пістолів і гвинтівок, але припинили стрілянину і відійшли назад, як тільки з'явилися поліцейські підрозділи британської зони. (Телеграф).

Що лише 34 денацифікаційні палати в Баварії. Службовий апарат денацифікаційних палат, як і кількість палат, дуже скоротилися. З 297 палат, що існували до 30. червня, до 31. липня закривається 192. Щоб закінчити це незаконне суди, замість колишніх денацифікаційних палат відкриваються 34 головні палати. (ДПД).

Концентрація російських військ у Південній Європі

СТАМБУЛ (АП). За повідомленням із Стамбулу, на югославсько-румунському кордоні сконцентровано великі совєтські збройні сили. Інші війська перекинуто до Болгарії. Дякредом цих повідомлень газети називають підозрою, що саме повернулися назад з Балканів. Один турецький офіцер назвав ці війська цілком особливими поведінкою для нього.

Як видно з пресових повідомлень, ідеться тут, головне, про підсилення совєтських поїтих збройних сил, що розташовані тепер вздовж румунсько-югославського кордону. Боюм військ цимчасово провадять маневри.

Одна, як завжди, добра поінформована джерело з приводу цих військ заявляє, що такі рухи військ, певно, могли б відбуватися в Румунії. Однак висловлюється сумнів, чи можуть вони хоч і загально досягти таких розмірів, як це пишуть газети.

бито вибрав югославського спеціаліста танкових з'єднань генерала Пеко Дабичича наступником Тита. Вже після того, як Колінфорт осудив Югославію, генерал одержав запрошення прибути на військовий суд до Москви. Він є провідником югославської мови, довгий час перебував у Росії і під час війни його преслили з Москви до Головної квартири Тита, де він перебрав на себе командування першою моторизованою бригадою Тита.

Небезпека урядової кризи в Греції

АТЕНИ (НаФ). 28 липня. Добре поінформований атенський кола гадають, що, не звачаючи на згоду прем'єр-міністра Софуліса і надалі очолювати грецький уряд, можна сподіватися незабаром урядової кризи. Невпевненість такої кризи крється в розходженнях у поглядах серед лібералів, до яких, як відомо, належить прем'єр-міністр Софуліс.

Наступник Тита?

ТРИЕСТ (ЮП). Стазіа, камуть, ні-

Українські Вісті

РЕДАГУЄ КОЛЕТІЯ

Головний редактор ЮР. ДІВНИЧ.

Редакція застерігає за своїм правом співпрацювати дописи, а з приводу невиконаних дописів застерігає лише в особливих випадках. — Дописи і листи в справах редакційних адресатів не європейським редакторам, а Редакції.

Redaktion: Ukrainische Wochenschrift, Neu-Ulm, Ludwigsstrasse 13, а в справах Administration, а в справах "Administration".

Редактори приймають особисто в українському таборі в Улану - Близько "Е" від 8-12 год щодня, крім суботи та неділі. Ukrainian Newspaper: UKRAINE NEWS. Authorized by EUCOM HQ. Civ. Affairs Division. Date Authorized: 1. July 1949. Authorization No. UNJP 233. Semi-weekly, circulation 4000 copies. Publ. Red. Malak. Adm. Neu-Ulm, Ludwigsstr. 13. Print: Ukrainische Zeitungs-Neu-Ulm, Ludwigsstr. 13.

Ст. ЮРСЬКИЙ

Дві дії історії Сходу Європи і яка буде третя

Якщо почати російської державності є заслуга українців, то і пізніше існування і розвиток російської культури і російської державності великою мірою заслуга українців. Якщо колонізацію Півночі і державне оформлення Півдня Росії можна вважати за першу українізацію російських просторів, то з повним правом можемо говорити ще про дві далішні українізації їх. У XV стор., коли занепадає остаточно Візантія, Україна стає одним з важливих осередків візантійської еміграції, тут розробляється нова редакція літературної мови і нові течії літератури, і звідси вони йдуть до Москви. Але особливо величій її розмаху набирає третя українізація Москви, що припадає на XVII і самий початок XVIII стор. З України дістає Москва (ще в XVI стор.) друкарство. Україна диктує стилі і жанри літератури. З України приходять початки наук. Театр у Москві починає за українськими зразками і заходами українців (і білорусів). Прослідки тогочасних видань досі зберігаються в живій російській літературній мові в усьому — навіть у фонетичній, як не показував Шахматов, а тепер особливо підкреслює В. Віноградов (але наша наука не поспішила вивчити ці впливи). Ще в XVIII ст. коло державного керма Росії стоїть коли не німі, то українці (Розумовський, Потьомкін). Останнім величезним вкладом у російську культуру від України була творчість Гоголя і Рєпіна.

Що ж тягло українців до розбудови російської імперії? Звичайно на це відповідають: їх полонили бажання імперії. Не можна відкидати цього чинника, але він не становить першопричини; адже бажання імперії — це вже похідне від наявності імперії, а що спонукало будувати саму імперію? Тут не місце вглиблюватися в складне плетиво конкретних історичних факторів. Занепад Києва в наслідок спочатку нападів степовиків, що з них останніми були татари, а потім у наслідок занепаду Візантії і втрати Дніпром своєї ролі в сполученні між Північчю Європи і Близьким Сходом, напевне, був першим поштовхом. Державотворчий елемент, культуротворчий елемент, втрачаючи ґрунт для праці в метрополії, розбудовує колонії. Це вічна історія і цілком зрозуміла. Так само вічна історія і те, що згодом, змінившись, колонії повстають проти метрополії і навіть повсюдовити її. Це історія Греції й Риму, Германії й Риму, тепер ми бачимо її в стосунках Англії і Америки, Південної Африки і Англії.

Але, говорячи про поштовхи, даючи конкретно-історичні фактори, не можемо не відзначити й чинника постійного, чинника геополітичного. Простір Росії становить собою природне продовження простору України. Брак гір і біг річок просто запрошували українців манувати на схід і північ і колонізувати ці простори. Колонізація, що спершу відбувалась як опанування території (корчування лісу, орання ґрунту, будова сіл і міст) пізніше, природно, переходить у опанування людності (культура і державотворча місія українців). З цього погляду вся історія східноєвропейського простору становить собою справжню єдність, а стрижнем її є різного характеру колонізація його українцями. І якщо кордони сучасної Америки лежать на Ельбі і Андрантії, то кордони України, в такому сенсі беручи, на Львовому океані і Уралі.

Колонізація східноєвропейського простору українцями становить, однак, тільки першу дію історії цього простору. Другу дію, як ми бачили, становить повстання колоній проти метрополії і намагання метрополії зробити колонією. Це намагання розпочинається 1169 року нападом Анатолія Боголюбського на Київ. Апогеєм напруженості досягає боротьба в другій половині XVII стор. — в роки, що їх домінує метрополія — Україна

— означає як роки своєї Великої Руїни. XVIII стор. є сторінка найбільшого нашого занепаду саме тому, що тоді ще покутує уява про єдність східноєвропейського простору, а становище вже стає нестерпно колоніальним. Однак в надрах пригнобленої і перетворюваної чимраз остаточно на колонію колишньої української метрополії нуртують потай сили протесту. Не легко було звалитися на розрив з імперією: треба було починати все заново, треба було визнати, що дотеперішня розбудова східноєвропейського простору як єдності, як єдиної імперії обернулася поневоленням і ладом і що для того, щоб зібратися з силами, потрібне зосередження, потрібне відмежування від світу. Але Україна спростається на цей розрив, на будівництво всього заново, з самого початку. Ознакою немирної живучості держави — і культуротворчих першій української нації було те, що вона знайшла в собі сили для цього страшного відстохнення і для тимчасового самообмеження. Це може злитися в парадокс, але в самій регіоналістичній обмеженості котлярівщини, в самому обмеженні на культуривстві на той час проявилася незвичайна життєздатність України, здатність її до відродження. Від того часу в українській історії поволі, але з невідворотною неухильністю ростуть сили, спрямовані на розрив з імперією, яка, будучи розбудована українцями, стала їх ворогом, на розлам цієї імперії і на розподіл її.

Завдання української науки — побачити в історії української культури, української політичної думки і українського визвольного руху XIX і XX ст. нарізаних цих елементів відмежування, розриву з старою імперією, проголошення її північ не на життя, а на смерть. Багато тут уже зроблено, а ще більше треба зробити. Але ще важливіше тепер завдання української науки — обгрунтувати переростання цього відмежування в прагнення творити нову єдність у Східній Європі, з новою єдністю, відповідно до геополітичної структури східноєвропейського світу, — переростання, яке саме тепер в усіх гостроті стоїть на порядку денному і в опрацюванні якого може головна історична місія сучасної української еміграції).

Історія східноєвропейського простору знає кілька варіантів розв'язання проблеми його єдності. Найприроднішим з них, найвідповіднішим до географічних даностей, здається, був варіант часів Київської Русі: єдність простору, здійснена з Києва з природною межею Карпат на заході, з вичищенням в орбіту імперії теренів по Льодовий океан і Урал. Вразливим місцем цього варіанту була однак (тоді неминучо) боротьба зі степом. Цю боротьбу ще можна було витримувати, доки була міцна єдність України з північчю. Коли ж ця єдність була порушена, Україна стала здобиччю степу, і північ зажила своїм окремим життям.

Другим варіантом, що прийшов хронологічно за першим, був варіант Литовсько-білорусько-української держави, що протистояла з одного боку півночі, яка в цей час оформляється як Московія, а з другого боку степові (Крим). Ця

"Єдність" по мові було б назвати новою імперією тільки в розумінні психологічному, бо вона не вкладає в себе тиску однієї нації на інші, національного гноблення. Вона може бути реалізована — говоримо зараз виключно теоретично — в найрізноманітніших формах від певної кількості абсолютно незалежних держав, зв'язаних союзними договорами починаючи і федеративно кінчаючи. Прийнятою відмінністю цієї єдності від російської імперії саме в тому, що вона мала б спертися на незалежність нації і на справжню добровільність взаємодопоміжних зв'язків, — потрібних передусім для того, щоб не могла повернутися злов російської імперії. Обгрунтування найадекватнішої форми організації і існування цієї єдності — теж одне з завдань нашої науки

концепції організації східноєвропейського простору не показався сильною і владою. Вона була змушена шукати підтримку в Польщі, а наслідки цього відоми.

Російська імперія XVII-XVIII ст. знов здійснила концепцію політичної єдності східноєвропейського простору, виключивши цього разу в склад цього простору і сили степу. Варіант цей, безперечно, сильний з погляду географічного. Однак через те, що він здійснюється методами гноблення і винищення всіх націй, крім російської, методами терору і варварства, він неприйнятний для всіх позаросійських народів східноєвропейського простору і мусить бути знятий.

Новий варіант організації східноєвропейського простору може бути здійснений як блок усіх неросійських і тим самим протиросійських народів східноєвропейського простору і адитивним санітарного кордону проти російської держави, яка скомпромітувала себе в очах усіх інших народів методами і характером своєї політики, що має характер не імперіалістичний, а вразливо імперіалістичний. Отже, в перекладі на історичну мову цей варіант означає єдність литовсько-білорусько-українських сил із силами степу (кінеш-кінеш, концепція Богдана Хмельницького — згадаймо його союз з Кримом, з одного боку, з Заходом, з другого) — з тим, однак, що поняття "степу" сьогодні охоплює Дін, народи Кавказу, Середньої Азії і Сибіру, а поняття "Литви" включає в себе Польщу і навіть далі на захід розташовані народи. Такий блок, така союзна чи федеративна "імперія" — і гадаємо, що тільки вона, — може стримати російський імперіалізм, може спричинити вигнання його. Наївно думати, що цього може домогтися польсько-український блок. Ні, ролі України в новому блоці, в новій "імперії" вираз у тому й полягала б, що вона становила б собою проміжну ланку між силами Заходу, силами, умовно кажучи, "Литви" і силами Сходу, силами, умовно кажучи, "степу". На це Україна уповноважена всією своєю історією — і тільки вона. Саме тому "імперія" ця, не будучи українською, водночас неможлива без України.

Сама ж грандіозність цього блоку — від Праги до Владивостоку, від Гельсінкі до Єревану й Ташкенту — потрібна тому, що він, власне, — і це треба прямо визнати — має дати в супереч географічним чинникам. Бо, розглядаючи справу суцього географічно, ніщо не промовляє за встановлення кордонів на лінії Ленінград—Новгород—Псков—Смоленськ—Брянськ—Курськ—Вороніж. Бо географічно це єдиний простір, і завжди буде неминучою тенденція з'єднати його.

Але цій географічній тенденції сьогодні ставить виразний і незламний опір скомпромітованість Росії супроти всіх народів, що живуть на захід і південь від наміченої лінії і на схід від Уралу. І через те, що єдність з Росією тепер виключена, через це тут можливі тільки три розв'язання проблеми: або винищення неросійських народів на східноєвропейському просторі російцями; або встановлення того санітарного кордону, тяжкою ціною втриманого, про який ми говорили.

Всі ці три варіанти розв'язання проблеми, яка справді неухильно назріває, несуться в повітрі. Перший варіант уже здійснюється на територіях, окупованих Росією. Однак кожний даліший крок у цьому напрямі викликає нові сили протесту і боротьби, і можна, на щастя, бути певним, що здійснити цей варіант Москві попри всю безоглядність її метод, які ділять вже до одержного винищення цілих народностей (німці, Надвожжя, кримські татари, чеченці, інгуші тощо), не пощастить.

Другий варіант — винищення росіян — міг би бути природною першою реакцією на методи Москви. Післямисль, який найдосягальніше

знав думу росіян, найбільше любив і найбільше посприяв російській народ — Достоевський — висловив не устами свого героя: "О, русские должны бы быть истреблены для блага человечества, как вредные паразиты" ("Беса"). Однак і ця метода не піддається нам ані доцільності, ані можливості, ані прийнятності чи то з етичного, чи то з практичного погляду. Тому єдиною можливістю лишається поки що третя.

Ми кажемо поки що тому, що не вважаємо її за можливу навіки. Імперія вітхлих народів, що мала б у складі кінеш назвати Росію, встановивши тверді кордони всупереч географічним чинникам, викладала б такого зусилля, такої постійної напруженості своїх учасників, що не могла б розглядатися як остаточно вирішений розв'язати проблему. Що саме могло б прийти їй на зміну, — розгляд різних можливостей цього завдання ми наважимо далі. Можливо тут вказати тільки на один варіант. Не знає, чи він найправдоподібніший, але в усьому випадку найсприятливіший.

Якщо виходити з погляду, що нема народів від природи невинних, але є народи, знесовані на певний час своєю імперіалізмом і його успіхами, то можна було б думати, що не виключена можливість, що коли росіяни будуть замкнені санітарним кордоном у межах своєї етнографічної території, то вони можуть одуматися і побачити, що таке існування, така російська держава, власне, вигідніша для них, ніж здійснювана сучасними методами гноблення російська імперія. Не підпадає бо сумніву, що російська імперія, надавши російській людині привілейованого становища колонізатора, водночас до краю пригнобила цю людину і упослідил її. Що російська людина перетворена на безправний і безголосий гвинтик імперського механізму. Що російська людина не має жадної вартості як людина. Тепер, коли вона сійнена перемогами своєї імперії, нема найменшої надії на те, щоб вона стигмилася і збагнула, як мало вона від російської імперії має і як несамовито багато змушена її віддавати. Тому тепер виключені будь-які розмови про федерацію Росії з іншими народами східноєвропейського простору.

Але хотілося б думати, що коли російська імперія буде зламана, а російська людина замкнена в межах справді своєї держави, оточеної контролем неспіваючих (бо вже павчешіх гірким досвідом) ви-

Україна. Кооператива кооперативного села. Лінійний і потрібний край за гронами не продається. Ного можна отримати, заміни натурною мовою, аля, боромно і т. в. (З фото. змер. Кані)

розв'язати, може тоді в російській людині, після такого похмілля, загворить голос розуму і людності, і вона побачить, що її майбутнє — в зреченні імперіалістичних мрій і в тому, щоб, заслуговуючи мов утрачене довір'я, увійти, як рівний з рівними в блок народів Сходу Європи. Може тоді російська людина згадає слова від нього з видатних своїх політиків нового часу — уже цитованого графа С. Вітте: "Можливо, для нас, росіян, було б краще, щоб була Росія і ми були тільки росіяни, а не сини світової для всіх підданих царя Російської імперії" ("Воспоминания", 2, 239).

Але поки що ці слова (до того ж висловлені в нерішучій умовній формі) лишилися голосом волини в пустині. Не вріємо помирити волю з ніччю. І тому поки що жадних компромісів і жадних угод з Росією бути не може. Тому поки що можливістю лишається той блок національних держав з Україною в центрі, про який тут говорено.

І наука наша має, виштовпуючи в широкую проблематику східноєвропейського простору як цілості, проаналізувати науково те, що тут висловлено як гіпотезу і журналістичні принищення і або ствердити сказане тут, або висунути інші, науково обгрунтованіші варіанти.

На всю широчінь стоїть перед нашою наукою завдання поруч українознавства організувати об'єктивне російсьзнавство і — як надійне над обома — вивчення проблем східноєвропейського простору як цілості: східноєвропейсьзнавство. Відмовлення від цих завдань означало б провінціалізм нашої науки і, кінеш-кінеш, її банкрутство.

До процесу Кравченка в Парижі
Кадри з фільму свідків

"В Лубяках, на розі коло Красної Площі, за високим непроглядним муrom, під звуки мотору автомашини від 2-3-го год. ночі НКВД розстріляло 112 вчителів, 64 лікарів, 52 агрономів, 42 інженерів, 28 ветеринарів та 323 службовців з різних підприємств з самого міста Лубен. Закопано їх на Заволжній що звалася більшовицькими "місцем військового значення", навколо якого день і ніч стояла охорона..." — записав свідок Момот, що зараз є ДП на англійській зоні.

"В с. Пархомівці, Краснопутського р-ну на Харківщині, в колгоспі імені Молотова весною 1933 року було призначено півдому і двох людей, щоб вони їздили по дворах колгоспників, підбирали мертвих та відвозили їх в братську могилу на кладовище. Ось стягують з нечі Пилипа Ковалю, а він промовляє: — Я ще живий... Істи хоту. — Могильник відповідає: "Все одно вмреш, удруге за тобою зайдати не буду"... Через годину і Пилип Коваль був у ній.

Уночі Пилип Коваль вибрався з ями і доноз до своєї хати. Ранком сусіди принесли йому з'їсти печеного бутика і він потрохи очував. До другої світової війни Пилип Коваль працював у тим самим колгоспі. Що ж посяв він на серпні? розповідають Степан Буталка і Марія Завгородня.

"В Козівській Слободі на Харківщині 20 селян (Кузюла Момот, Василь Сивця, Грицько Чубовина-

пешко, Федір Темнохут і інші), на бажання в колгоспі ужирати з голоду, збираться в пусті, вимерлі хаті, закривають димоходи, напалюють піч і від чаду умирають..." свідчить Кость Слободський.

"В с. Останівці, Дравіньського р-ну на Полтавщині, зимою 1930 р. під час загальної колективізації і ліквідації куркулів, на північ, на Вологодські болота вислали п'ять родин селян, а майже їх розграбували. Нашу родину, в якій більшовицькі ранили забили батька, а я, 14-літній хлопчик був головою родини, серед зми виганяють з хати, викладають на поле. А потім ціле літо комуністи-завидисти тисячниками, як за шматок звіряч, ганяють за нами, не допускаючи навіть виходити до села, щоб ми загинули голодом в полі..." — свідчить Самійленко Іван, який тепер в Англії.

"С. Дяківка, Ванішської області, мала 800 дворів і 3540 мешканців. Весною 1933 р. померло від голоду 1238 осіб, що складає майже 35% населення села. 30 хат залишилися пустими, бо всіх їх мешканців вимерли. Ще раніше, 1930 р. з цього села на Сибір та до Мурманського краю було вислано 54 родини, загальною кількістю 234 осіб. Це були т. з. куркулі.

"В с. Озаренці, Кам'янець-Подільської області, жили переважно свавласти. Це село змерло з голоду на 80%, і майже зникло..." — свідчить О.С.

Стара і нова еміграція

Від Редакції: Стаття „УВ“ на тему старої і нової еміграції знайшла серед нашого громадянства живий відгук. Нижче відомо думки наших читачів з приводу порушеної теми, зокрема реакцію на статтю ред. Котонича „Зміна варті“ („УВ“ ч. 56 (208) від 10 липня п. р.). — Стара і нова еміграція! Означення „батьків і дітей“? Але краще утриматись від такої чисто механічної паралелі, бо питання взаємн обох напрямів еміграції куди складніше, ніж не може здаватися на перший погляд. А отім, порядком обміну думок дамо спочатку слово самим читачам та авторові „Зміна варті“ — слово для відповіді. До цього питання Редакція ще повернеться.

Чи вже час на зміну варті?

В числі 56(208) „Українських Вістей“ появилася стаття ред. П. Котонича під заголовком „Зміна варті“. Стаття дуже добра і на часі, але не з усіма тезами автора можна було б погодитись.

Як натякало б зміни варті? Коли змінити, то когось, хто вже відвартував, і тим, хто вже підготувався до зміни. В війську рекрута не ставили на варту, аж поки він не був вишколений та не прийняв присяги на вірність своїй батьківщині. Натурально, в будові держави вартівники іншого характеру, але все таки і школу життєву і політичну мусить мати, щоб заступити стару генерацію.

Отже, чи підготовлена молода генерація до зміни на варті старих військовиків та чи маємо ми ким замінити? На жаль, треба признатись, що під цим поглядом ми стоїмо зле. Підготовленої зміни нема.

Щодо цивільної варті, то шановний автор вважає, що національну революцію можуть завершити тільки ті, що її робили і роблять, тільки ті, що потрапили під могутні колеса більшовицької контрреволюції, поневірялися в холодному Таймірі, в гарячих пісках Караганди, боролися із смертю на Колімі і на берегах Білого моря і ті, яких не колеса контрреволюції закріпили на широким ланах України, в шахтах Донбасу й заводах Харкова. Тільки вони — одні справжній український нарід — можуть завершити свою національну революцію, тільки вони можуть перемогти.

А далі: „А хто може очолити цей процес завершення? Тільки сини цього народу, що не лише безмежно його люблять, але й знають його потреби, бо і наші, знають душу народу. Яка ж тут роза еміграції? (певно старої? — Н.ж.). Її роза може дорівнювати нулю.“ Але далі поправитись: „а може бути й навпаки: еміграція відіграє ролішу розу в боротьбі свого народу, дасть йому чітку установку, а може навіть і провід...“

Щодо старих, то вони дуже добре знають це молоде покоління. А молоде покоління, може, й відірвалось від свого коріння, бо пішло в деяких випадках помилковими шляхами. Нова ж еміграція стара пізнає по ділах її, на жаль, переконуються, що вона не може очолити „процес завершення“, бо думає в більшості не як політична еміграція, а як емікація, серед яких дуже багато безребетних. Не можна тут всіх узагальнювати, бо серед нової еміграції є люди дуже кмітливі і добрі патріоти, але вони зважаються своїми думками з старою еміграцією, уже внаслідок і виробленою в боротьбі за національну ідею. А решта... прошу прочитати листи і з Канади, і з Венесуели, і з Австралії і побачити, що коли вони виривались з українських таборів, то одразу змінили свої піхи. Чи ж то ті мають завершення Українську революцію, і чи мають відіграти провідну ролішу в завершенні цієї революції? І чи стара еміграція, випробувана в боротьбі, має йти на їх поведи та помагати їм по змозі своїх сил? Не по змозі своїх сил стара еміграція мусить помагати новій, а нова мусить всіма силами підтримати стару.

Демо щодо Пантеону. Хто мав би тут довести? Очевидно, генерали, як військові, так і цивільні, які робили стару історію, бо вони не розуміють, дею складність со-

ціальних і демографічних процесів, що відбулися за цей час на Україні, щоб передбачити на цій основі правдоподібний хід подій, виробити план дій, створити основи політичної організації, пристосованої цілком до дійсної України.

Ми, власне, заступники цих генералів не маємо, бо ані військові ані цивільні заступники не мають де і не мають на чому набиратись досвіду, хіба на таборових „посадах“ та в таборових змаганнях молодих із старими, коли шуться до „корита“.

В статті „Зміна варті“ наводиться таке: „Кажуть, що еміграція не відрізаний шматок хліба. Отже, коли ми краємо хліб, то остання сніжка прийде наверх. Усвідомлюємо собі, що „зверху“ має бути найповніша наша еміграція. Тільки вона знає сьогоднішню справжню Україну і тільки вона може вести перед у нашої боротьбі“. А далі продовжує: „Оскільки найповніша наша еміграція перебуває з наших рук цей прапор, — ми... з новою вірою й надією його передаємо...“

Я поминаю правний бік справи: хто уповноважив п. Котонича передавати „ведення та прапори“? Все ж певно, що такого права автор ні від кого не одержав... Цікавить мене безапелляційне твердження п. Котонича, що тільки нова еміграція „знає сьогоднішню справжню Україну і тільки вона може вести перед у нашої боротьбі“. Звичайно, ті, що ввійшли з України вчора, мають найкраще уявлення про нашу Батьківщину. Але ж тільки уявлення, а що більше до цього? Припустимо, прапор переданий: нова еміграція веде. Замість, яка ж її нова програма? Де та програма? Чим вона відрізняється від концепції, виставлених старою еміграцією?

А коли так, то для чого ж тоді підпорядковувати стару еміграцію новій? Чому не робити привидом: була і стара еміграція, творила й творить концепцію боротьби за самостійність України. Отож ті, що приходять пізніше на еміграцію, стають під старі прапори й поруч із старими та спільно й дружно з ними продовжують боротьбу... І в цій боротьбі відходять тільки ті, що вмирають. Всі живі — стоять на варті. Це ж і логічно, і так має бути фактично...

Але п. Котонича філософує далі: „Хто ж може перемогти завершення національну революцію?“ І відповідає: „Завершити можуть тільки ті, що потрапили під могутні колеса більшовицької контррево-

люції, поневірялися в холодному Таймірі, в гарячих пісках Караганди, боролися із смертю на Колімі і на берегах Білого моря і ті, яких не колеса контрреволюції закріпили на широким ланах України, в шахтах Донбасу й заводах Харкова. Тільки вони — одні справжній український нарід — можуть завершити свою національну революцію, тільки вони можуть перемогти.“

Візьмімо ще й такий приклад: в час національної революції 1917 р. Україна мала двох передових борців: Петлюру й Миколу Скрипника. Перший пішов на еміграцію й став старим емігрантом. Роки зробили те, що у Петлюри Батьківщина стерлася з уяви, але прапор самостійності він несе далі аж до 1945 року. Скрипник не застрелився, а перебувши в Колімі, опинився на еміграції. Тут п. Котонич вирішує справу: Петлюра має передати прапор боротьби до рук Скрипника, бо останній є „справжній представник українського народу...“ А Петлюра мав би тоді тільки помагати Скрипникові. Але така постановка справи була б і глузлива, і дика.

Коли приймемо ідеал „Зміни варті“ за п. Котоничем, тоді з кожним приходом нової еміграції будемо тільки те й говорити, що нова еміграція одна знає чародійний лік успішної боротьби за самостійність. А коли так, то маємо й зараз погодитись, що й сучасна — нова еміграція — вже не має того чародійного ліку, бо й вона вже отже ліг тому як вийшла з дому... Отже, прапор мали б перебрати все нові групи, що пробиваються й пробиваються через залізну заслону на вільну еміграцію.

О.НАРДЖНИЙ

*) „Моя репліка“ п. О.Наріжного стосується статтей В.Гришка і П.Котонича. Тут вибрано з неї те, що стосується лише питання „Стара і нова еміграція“. — Ред.

Мені здається, що паралель — Петлюра і Скрипник — у статті п. О.Наріжного надто спрощена і, кінеш-кінцем, не вірна. І ось чому: Олія Петлюра пішов на еміграцію 1920 року, а другий Петлюра лишився під Соведами. Хіба не так? Хіба кожен Петлюра м і г (фізично) піти на еміграцію? Той Петлюра, що пішов на еміграцію залишився таким або майже таким, яким він був 1920 року. Менше, зокрема, правило, зустрічався у Німеччині кілька років тому вперше з емігрантським Петлюрою, побачити на цьому ту саму кешку, пальто й кашані, які 1920 року носили всі Петлюри в Лубках

Як відбувалася зміна варті колись? Уточню. Часом з оркестрою, а часом і без оркестру, але з гідністю: стара і нова варті стають одна проти одної і відлакують честь, а потім одна сходить, а друга заступає. У нас це виглядає інакше: старих генералів молоді рекрути намагаються загнати в „козний ріг“, бо вони вже „оджили“. Наприклад, і тут: одного генерала, дуже заслуженого й щирого, що працював до смерті, піста обиняти постеруків „новою вартю“, виготувати так, що його вже й не можна було ригувати під час хвороби, а другий, жива історія, без матеріальної і моральної допомоги чекає, щоб змінила його нова варті. Не кажу вже про полковників та інших старшин.

Взагалі роблю висновок: хоч стара еміграція де в чому і не дописує, але здавати варті не повинна, бо молода ще не потрапляє на справжню дорогу будови Держави.

Н — як

Моя репліка*)

люції, поневірялися в холодному Таймірі, в гарячих пісках Караганди, боролися із смертю на Колімі і на берегах Білого моря і ті, яких не колеса контрреволюції закріпили на широким ланах України, в шахтах Донбасу й заводах Харкова. Тільки вони — одні справжній український нарід — можуть завершити свою національну революцію, тільки вони можуть перемогти.“

Візьмімо ще й такий приклад: в час національної революції 1917 р. Україна мала двох передових борців: Петлюру й Миколу Скрипника. Перший пішов на еміграцію й став старим емігрантом. Роки зробили те, що у Петлюри Батьківщина стерлася з уяви, але прапор самостійності він несе далі аж до 1945 року. Скрипник не застрелився, а перебувши в Колімі, опинився на еміграції. Тут п. Котонич вирішує справу: Петлюра має передати прапор боротьби до рук Скрипника, бо останній є „справжній представник українського народу...“ А Петлюра мав би тоді тільки помагати Скрипникові. Але така постановка справи була б і глузлива, і дика.

Коли приймемо ідеал „Зміни варті“ за п. Котоничем, тоді з кожним приходом нової еміграції будемо тільки те й говорити, що нова еміграція одна знає чародійний лік успішної боротьби за самостійність. А коли так, то маємо й зараз погодитись, що й сучасна — нова еміграція — вже не має того чародійного ліку, бо й вона вже отже ліг тому як вийшла з дому... Отже, прапор мали б перебрати все нові групи, що пробиваються й пробиваються через залізну заслону на вільну еміграцію.

О.НАРДЖНИЙ

Стаття „Зміна варті“, здається, має ознаки того, що вона ясно поставила проблему. Мої шановні опоненти, як читач вже переконався, „не у всьому зі мною згоджуються“, як вичіпає пише один із них, а вірніше зовсім зі мною не згоджуються. Проте, мені належить право розгледити їхні твердження. Насамперед п. Н-ж, який належить до наших видатних військовиків, категорично твердить, що у військовій галузі і в цивільній справі „підготовленої зміни нема“. П. Наріжний, — якому теж мусить бути відомість, хоч останній не знайшов потрібних висловлювань свої думки болей трохи вичіпає, насамперед жалеє під мене мандату на право „передати прапори“. Припускаю, такого мандату не маю, так само як п. Наріжний не має мандату, який його уповноважував би „прапори не передавати“. Стара еміграція — це не стан, інтереси якого я „зраджував“, а п. Наріжний „захвищав“. Йдеться про те, щоб подолати ворога, спільного і старій, і новій еміграції, і цілому українському народові, „в Україні і поза Україною сущому“. Це основна проблема, і на не всі ми, українці, однаково уповноважені.

Коли я вже вразив „Зміна варті“, то зробив не відомо, як козлий старшина Української Армії. Це значить, що я вважаю, що є кому змінити, що вже зміна підготовлена. Мої шановні опоненти твердять: підготовленої зміни нема. Поминаючи той факт, що від такого твердження ніс безнадійним — і безнадійним! — песимизмом, воно й по суті невірне. Неважко п. Н-ж може серйозно думати, що СССР, ця наскрізь мілітаристична держава, яка має найбільшу в сві-

го народу, обіймаючи війни пройшли суворе політичне випробування: советським режимом, в якому поруч з моментами, м'яко висловлюючись, чорними, були, хоч їх було й менше, також і деякі світлі моменти і підсоветському Петлюрі доведеться витримати неймовірної сили шквал марксистських ідей, підпертий більшовицькою практикою, на свою молодечу, скажу так, рожеву віру в жовтоблакитний рай, яку він мав років 1917-1920.

Чи можна думати, що ті Петлюри, які пройшли вогонь советського режиму, не вийшли з нього загартованішими, ніж вони були до? Чи той український селянин, який крізь жах відступів перед фронтовою лінією 1944 року, який крізь відчай переправ під вогнем більшовицьких літаків, крізь неперемінність майбутнього, крізь холод, голод і неперемінність німецької чужини прийняв своїм коном на свійому возі аж до якогось, скажімо, Майна Каселя, не біжить варті від того дилека, який 1919 року влаштував Пам'ятіські республіки і за паріною рідної Жабокришки вже не мав чого воякувати.

Три-чотири роки тому Петлюра з-під Советів зустрівся в Німеччині з своїм братом — Петлюрою-емігрантом. І п. Наріжний каже, що між ними нема ніякої різниці? Є в них одне велике спільне: обидва вони Петлюри. Але є й багато відмінностей і порозуміння не завжди буває легке. І не раз емігрант — Петлюра, побачивши на новому з-підсоветському Петлюрі більшовицьку кешку, з гіркотою ладен буває прийти до думки, що „всі вони там більшовицькі, всі вони там Скрипники“. Але це не так!

Скрипників було на Україні куди менше за Петлюр. Жменька! Історична правда полягає в тому, що Скрипники — українці етнічно — перебували на Україні з червоном бантом на шинелі та з грудьми, обвішаними кулеметними стрічками, з бажаням і слою Україну привести до їхнього виразного червоного раю. Але факт, що побувши на Україні, подихавши її повітрям, сповненим жовтоблакитного духу, вони, непомітно для себе, ставали Петлюрами, хоч і в фор-

мі більшовицького маркова. І діло заходило аж так далеко, що Скрипники опинялися в такому стані, з якого був лише один вихід: куля. Могла бути куля, скерована в серце вчорашнього друга і вчителя Леніна. На не не вистачило Скрипникам ні послідовності, ні реального почуття сили. А тому, побачивши себе раптом у мішках тенетах, які він сам колись плів і ставив, Скрипник-Петлюра не знаходив нічого ліпшого, як пустити ту кулю до лаба самому собі.

Ось, приблизно, картина, яка мені здається вірною за змалювану в замітці п. Наріжного, хоч ця, можливо, з цим і не згодиться.

Мені справа не здається такою простою, як п. Наріжному. „Нові просто стають під прапори старих“. На жаль, справа не так механічно проста, бо нові Петлюри вже не ті, якими вони були колись і які-ли є й досі старі емігрантські Петлюри. Ось чому й лишаються безлічними деякі механічні утвори (напр. УНДС), до само й зроблено спробу, щоб нові просто стали під прапори старих. За 3 роки відальницької дійсності ми прийшли шляхом болючого досвіду до висновку єдино правильного й можливого: не чекаймо на організаційні та ідейні провідні старих, ні західних. Організуймося, діймо, — і все живе, молоде духом, здороною й ідейне так із старої, як і з західної еміграції прийде, кінеш-кінцем, до нас і піде з нами пліч-о-пліч без підкреслень і випираючих різниць. Усі разом, спільно. Але нам і тільки нам, хочемо чи не хочемо, треба закласти красугольний камінь і вести до справжньої єдності і соборності.

З радістю спостерігаємо ми дедалі частіші випадки зрозуміння нової еміграції з боку окремих представників старої. Такі люди, а між ними ми бачимо й шановного pana Олександра Наріжного — це радісна заповідка того, що як не сьогодні, то завтра всі еміграції об'єднаються і стане спільною великою лавою проти спільного ворога, за спільну велику мету.

Іван САГАЙДА

А все таки зміна варті!

Стаття „Зміна варті“, здається, має ознаки того, що вона ясно поставила проблему. Мої шановні опоненти, як читач вже переконався, „не у всьому зі мною згоджуються“, як вичіпає пише один із них, а вірніше зовсім зі мною не згоджуються. Проте, мені належить право розгледити їхні твердження. Насамперед п. Н-ж, який належить до наших видатних військовиків, категорично твердить, що у військовій галузі і в цивільній справі „підготовленої зміни нема“. П. Наріжний, — якому теж мусить бути відомість, хоч останній не знайшов потрібних висловлювань свої думки болей трохи вичіпає, насамперед жалеє під мене мандату на право „передати прапори“. Припускаю, такого мандату не маю, так само як п. Наріжний не має мандату, який його уповноважував би „прапори не передавати“. Стара еміграція — це не стан, інтереси якого я „зраджував“, а п. Наріжний „захвищав“. Йдеться про те, щоб подолати ворога, спільного і старій, і новій еміграції, і цілому українському народові, „в Україні і поза Україною сущому“. Це основна проблема, і на не всі ми, українці, однаково уповноважені.

Коли я вже вразив „Зміна варті“, то зробив не відомо, як козлий старшина Української Армії. Це значить, що я вважаю, що є кому змінити, що вже зміна підготовлена. Мої шановні опоненти твердять: підготовленої зміни нема. Поминаючи той факт, що від такого твердження ніс безнадійним — і безнадійним! — песимизмом, воно й по суті невірне. Неважко п. Н-ж може серйозно думати, що СССР, ця наскрізь мілітаристична держава, яка має найбільшу в сві-

мі більшовицького маркова. І діло заходило аж так далеко, що Скрипники опинялися в такому стані, з якого був лише один вихід: куля. Могла бути куля, скерована в серце вчорашнього друга і вчителя Леніна. На не не вистачило Скрипникам ні послідовності, ні реального почуття сили. А тому, побачивши себе раптом у мішках тенетах, які він сам колись плів і ставив, Скрипник-Петлюра не знаходив нічого ліпшого, як пустити ту кулю до лаба самому собі.

Ось, приблизно, картина, яка мені здається вірною за змалювану в замітці п. Наріжного, хоч ця, можливо, з цим і не згодиться.

Мені справа не здається такою простою, як п. Наріжному. „Нові просто стають під прапори старих“. На жаль, справа не так механічно проста, бо нові Петлюри вже не ті, якими вони були колись і які-ли є й досі старі емігрантські Петлюри. Ось чому й лишаються безлічними деякі механічні утвори (напр. УНДС), до само й зроблено спробу, щоб нові просто стали під прапори старих. За 3 роки відальницької дійсності ми прийшли шляхом болючого досвіду до висновку єдино правильного й можливого: не чекаймо на організаційні та ідейні провідні старих, ні західних. Організуймося, діймо, — і все живе, молоде духом, здороною й ідейне так із старої, як і з західної еміграції прийде, кінеш-кінцем, до нас і піде з нами пліч-о-пліч без підкреслень і випираючих різниць. Усі разом, спільно. Але нам і тільки нам, хочемо чи не хочемо, треба закласти красугольний камінь і вести до справжньої єдності і соборності.

З радістю спостерігаємо ми дедалі частіші випадки зрозуміння нової еміграції з боку окремих представників старої. Такі люди, а між ними ми бачимо й шановного pana Олександра Наріжного — це радісна заповідка того, що як не сьогодні, то завтра всі еміграції об'єднаються і стане спільною великою лавою проти спільного ворога, за спільну велику мету.

Іван САГАЙДА

А все таки зміна варті!

Стаття „Зміна варті“, здається, має ознаки того, що вона ясно поставила проблему. Мої шановні опоненти, як читач вже переконався, „не у всьому зі мною згоджуються“, як вичіпає пише один із них, а вірніше зовсім зі мною не згоджуються. Проте, мені належить право розгледити їхні твердження. Насамперед п. Н-ж, який належить до наших видатних військовиків, категорично твердить, що у військовій галузі і в цивільній справі „підготовленої зміни нема“. П. Наріжний, — якому теж мусить бути відомість, хоч останній не знайшов потрібних висловлювань свої думки болей трохи вичіпає, насамперед жалеє під мене мандату на право „передати прапори“. Припускаю, такого мандату не маю, так само як п. Наріжний не має мандату, який його уповноважував би „прапори не передавати“. Стара еміграція — це не стан, інтереси якого я „зраджував“, а п. Наріжний „захвищав“. Йдеться про те, щоб подолати ворога, спільного і старій, і новій еміграції, і цілому українському народові, „в Україні і поза Україною сущому“. Це основна проблема, і на не всі ми, українці, однаково уповноважені.

Коли я вже вразив „Зміна варті“, то зробив не відомо, як козлий старшина Української Армії. Це значить, що я вважаю, що є кому змінити, що вже зміна підготовлена. Мої шановні опоненти твердять: підготовленої зміни нема. Поминаючи той факт, що від такого твердження ніс безнадійним — і безнадійним! — песимизмом, воно й по суті невірне. Неважко п. Н-ж може серйозно думати, що СССР, ця наскрізь мілітаристична держава, яка має найбільшу в сві-

ті армію, не виховала собі (а значить, посередньо, й нам) молодих, здібних, освічених, ініціативних генералів, полковників і взагалі військовиків? Певно, що виховала і вони є. Треба їх тільки знайти і зуміти притягнути до спільної праці й боротьби.

Так само й в цивільній справі. СССР — це ж величезна лабораторія державно-адміністративних і соціальних експериментів. Наші нові емігранти — не вчорашній об'єкт і суб'єкт цих експериментів. Неважко ці люди потребують аж тут, біля таборових „корит“ вчитися адмініструвати? Ні, і п. Н-ж добре знає, що не еміграція з Велької України виступає до цих „корит“, господарює і адмініструє в таборах, набуваючи „практики“.

Але мова не про табір з їхніми хлібами й досягненнями, а про щось більше: про успіх цілої нашої боротьби, про надкороткий і найменших жертв намаганнях шлях до нашої самостійної і соборної держави. Коротко — питання політичне.

А який же шлях найкоротший? Це шлях, яким піде більшість нашої. А вона піде за проводом, якому віритиме, тобто, який знатиме, як і вже писав, потреби, бо і наші народи, знатиме його душу. Мені прикро констатувати, що стара еміграція здебільшого вже втратила цю властивість. Доказ: стара еміграція не може знайти спільної мови з новою. Як же ж вона хоче знайти спільну мову і цілою нашою? Добре, що не вивчалось завчасу, коли це можливо виправити хибу. А виправити її можна шляхом більшої актуалізації нової великоукраїнської еміграції, втягнення її в політичні

3 українського життя

Наша сила — у нашій взаємодопомозі
і в нашому взаємозахисті

Повідомлення „УВ“ (ч. 57 за 1948) про настання суд над скартальними-ДП у Римі, заарештованими на вимогу ССРСР, (серед них є 25 українців) знайшло живий відгук і серед українського громадянства в британській зоні Німеччини.

Наша СХС, як червонохресна українська організація, беручи до уваги цілковиті компетентні твердження Укр. Допом. Комітету в Римі, що ні один із заарештованих не причетний ані до колабораціонізму, ані до зраджливості, ані до чогось подібного, якщо розглядати справу з позиції міжнародного права, з одного боку, і з другого — гартуючись на певних пунтах свого статуту, який зобов'язує СХС приходити на допомогу жертвам війни та подавати їм можливу моральну, правну і матеріальну опіку, вирішила прийти на допомогу тим римським в'язням.

З цією метою Управа СХС в британській зоні Німеччини намітила здійснити низку таких конкретних заходів:

1. Беручи до уваги цілковиту, в даний момент, відсутність в СХС грошових засобів, негайно розпочати і десь до 8. серпня закінчити збирання пожертв для створення спеціального Фонду правного захисту політичних в'язнів.

2. Кампанію що провести під гаслом:

Наша сила — у нашій взаємодопомозі та у нашому взаємозахисті!

Допомагаймо самі собі!
Жертуємо, хто скільки може: і найменша жертва буде корисна!

3. Звернутися до Голів українських церков за проханнями в ім'я християнського братовства та милосердя виступити перед римським судом на захист скартальних, заарештованих в Італії на вимогу ССРСР і заарештованих примусово репатріацією та фізичним знущанням.

4. Закликати віруючих і священників по всіх церквах відслужити молитви за звільнення цих нещасних гнаних людей.

5. Просити усіх священників українських церков звернутися з амвоном до віруючих із закликом: а) морально підтримати ув'язнених, надсилаючи їм (на адресу Укр. Допом. Комітету в Італії: Comitato Ukralno d'Assistenza, Palazzo del Gianicolo 7, Roma — Italia) листи братнього співчуття, а — по змозі — також книжки, газети тощо; б) підтримати акцію правного судового захисту заарештованих, жертвуючи гроші до Фонду правного захисту, що його започатковує СХС.

6. Просити УЦДК, а також усі українські громадські організації, як то: Комбатанти, Об'єднання Укр. Жінок, Сум. Пласт тощо інститутити (бадай у вигляді письмових подань) перед судом у Римі на захист заарештованих скартальних.

Будемо сподіватися, що українська політична еміграція британської зони Німеччини не лишиться байдужою. Адже майбутнє судове

переслідування в Римі буде спрямоване не тільки проти тих 25 нещасних жертв, що сидять зараз в італійській в'язниці, а й проти всієї теперішньої української політичної еміграції. Якщо засудять тих 25, то цим самим морально засудять й усю теперішню українську політичну еміграцію. Важливість цього майбутнього судового процесу ніяк не менша за важливість майбутнього паризького процесу Крайчаків, що йому цілком заслугою наше громадянство приділяло стільки уваги.

Розуміючи це, наша політична еміграція не може обмежитися допомогними заходами СХС, а мусить подбати про те, щоб до Укр. Допом. Комітету в Італії (для подання в суд) було спрямовано цілий потік обґрунтованих протестів та матеріалів, які об'єднали б в собі всі можливі та обґрунтовані контраргументи на захист підсудних та викликали б до суду над дійсними злочинцями — московськими пародовниками.

— РО - Й

Утворення Української Православної Громади в Бельгії

11. липня н. р. в Лєжє відбулися загальні установчі збори Української Православної Громади. Українці православного віровизнання, які з приїздом до бельгійських копапель ДП з Німеччини становили переважачу більшість українців в Бельгії, вирішили власними силами допомогти своїй УАПЦеркві, утворивши апостольне релігійно-громадське об'єднання — УПГ в Бельгії. Тимчасова управа УПГ, створена з ініціаторів організування служб Божої УАПЦеркви, складала звіт за пройдений час. Найбільшою перешкодою до цього часу була відсутність постійного настоятеля УАПЦ, але все ж таки спільними зусиллями вірних пророблена велика праця.

Присутні висказали подяку уступаючій тимчасовій управі і, затвердивши запропонований статут (з деякими поправками), обрали постійну Управу Української Православної Громади в Бельгії в складі: п.п. Юрія Одлиги — голова, інж. Мартинів Олександр — заступник голови, Скаба Олексій — секретар, Семчук Олексій — скарбник; члени

Управи: Скиба Іван, Скрипник Павло, Бойко Федір, Заброда Киріло, Левко Іван, Чуприк Павло.

Особиста присутність і активна участь в Установчих зборах голови Управи УДК в Бельгії п. інж. А. Кіпки дають право думати, що негативному ставленню деякого з членів в УДК до заступництва в Бельгії УАПЦеркви настане кінець. Зі ширим бажанням єдності всіх українців в Бельгії, бажанням тісної співпраці з усіма існуючими українськими організаціями, а в першу чергу з УДК, загальні Установчі збори поставили у своїй як самостійна організація в УДК, утворивши в цьому секторі православних українців.

Хочемо вірити, що спільними зусиллями УПГ, УДК, БУВ і інших українських організацій в найближчому часі православні українці будуть мати в Бельгії своїх настоятелів і свою УАПЦеркву.

Бажаємо, щоб за прикладом робітників Лєжєського басейну поставили осередки УПГ українців в Бельгії. Петро ДОЛЕНКО

Переселенчі вісті

□ Голландія продовжує на бирати ДП (віком від 16 до 30 років) на працю в текстильній індустрії. Кожен чужоземний робітник спочатку відбуває в Голландії фаховий випік при своїй фабриці.

□ Фольксдойчі не будуть переселюватися разом з ДП до США.

□ Договір, який підписують гірники ДП в Бельгії, передбачає працювати в шахті не менше два роки.

□ Кандидатів на виїзд до США буде перевіряти спеціальна комісія з метою не допустити в країну комуністів, фашистів, їх прибічників та осіб, вороже налаштованих до США. Так, хто намагатиметься обійти це розпорядження — суворо каратиметься.

□ До Аргентини приїдуть корабель з 600 пасажирами-ДП. Між ними — 20 українців, яких вітали в порту представники нашого громадянства.

□ На захист, коли розпочнеться практичне переселення ДП до США, п. Фуклер відомою,

Курс крою та шиття в укр. таборі в Цуффенгаузені, 1948 р.

ств. очевидно, в серпні, але певних відомостей ще немає.

□ В Тунісі будуть знову набирати робітників-ДП. В першу чергу братимуть дітей, яких переконають ті, що вже працюють в Тунісі; окремих, потрібних фірмі робітників, набиратимуть в таборах персонально.

□ При майбутньому переселенні до США, з основним робітничим буде відразу ж виїждати і родина. Перед від'їздом кожний кандидат перейде підлий лікарський огляд.

□ ДП, які мають в США родичів (до третього коліна включно) будуть емігрувати до США разом з родичами, що виїждатимуть по загальному переселенчій квоті (203 000).

ПРОНАХ 13. Прес. конф. 15-го. Газетці

ХРОНІКА

□ Українська Висока Економічна Школа в Мюнхені, після останніх риторик і захисту праць, уклала наукову ступінь доктора економічних наук п. Сергієм Кротюком, та п. Михайлом Бойком, Івану Макогоню та Дмитрові Романові — ступінь дипломовані інженерів-економістів. Названа Висока Школа підготувала в цьому році 28 абсолювентів, які незабаром стануть до остаточних іспитів.

□ Центральне Представництво Української Еміграції розіслало обійщикам всім своїм нелегальним кліткам, у якому повідомляло, що висота національної валюти на 1948 рік становить 6 НМ, сплатити одноразово або частинками по 2 НМ. Студенти, інваліди та непрацездатні (які спеціально висувають прохання про звільнення) — мають певні пільги. Інформації подають на місцях таборів, поштою та обласній управі.

□ В Буенос-Айресі буде збудовано український дім. Вже закуплено земельні ділянки та зібрано 45 000 песів. Загальна вартість будівлі дорівнюватиметься 150 000 песів („Н. К.“).

□ Будинок відомого монастиря оо. Василія в Гомелі на Закарпатті, що вдалося чудодійною іконою Божої Матері, більшістю зруйнували, а решту розпустили. Декого заарештували.

□ Українська колонія в Шанхай (Китай) нараховує 140 чоловік. Організована вона була в 1932 році. Український Комітет в Шанхай вистав паки-їк з орденом для ДП в Німеччині. Також і так переноситься збірні на УПА: за травень і червень н. р. узя зібрано понад 100 доларів.

□ Українці в Шлісгаймі на віні пожертвували свій одноденний харчовий приїзд берлінському населенню і звернулися з закликом до всіх емігрантів післати спеціальний ДП-літак з харчами.

□ Конгрес українців-католиків Канади (друга в чергу) відбу-

ся 30. червня і 1. та 2. липня н. р. в Ванкувері. На початку відслужили в церкві св. Миколая Архирейську св. Божу Пренсу. Кир. Іларіон Борейський. Делегати і гостей було 433. Президентом вибрано було жону п. Василя М. Валла. (УКІПС)

□ Загальні збори хліборобсько-освітнього союзу в Курятіві відбулися 8-9 травня н. р. при чисельній участі делегатів з усієї Бразилії. Між інш., на почесного голову союзу було вибрано п. посла д-ра Петра Фірмана та п. полковника Андрія Долгуза, як почесного члена управи.

П. полковник Андрій Долгуза подав до відомства з'їзду ХОС в Курятіві, що він організує в околиці Курятіві зразковий наслідок. При цьому буде гідний італійських маток, пролукав штучної воєни та вибір високошкільних. В плані передбачений курс для пасічників з теоретичними і практичними вправами, включно до виготовлення дешених, практичних і модерних вуликів. („Хлібороб“)

□ Слово про полігалих під Берестечком та Полтавою виголося коханий в Ашаффенбурзі о. проф. Олександр Попов на урочистій нахалі в шогорічній річницю історичної бої українського народу за державну незалежність. У своїй невеличкій церкві, де в неділю і свята збирається завжди до 400-500 вірних, о. проф. Попов надхненним проповідями веде велику виконувати релігійно-патріотичну працю. Тут завжди можна побачити українців різних віросповідань, які приходять слухати прекрасних проповідей.

□ За даними управи Спільної Української Наукових Праціників на Еміграції, до цього часу виїхало з Німеччини 31 учених-емігрантів, адебільшого до США.

□ Управа Спільної Української Наукових Праціників організувала короткотермінові курси чужих мов для учених.

Лист з Тунісу

Переселення до Тунісу не таке тяжке, як говорять. Про нього та життя в Тунісі повідомляє листом один українців, який разом з 15 іншими особами уже перебуває і працює в Бен Метір. „Непрактично тут лише те, що підлога в модерних будинках, де мешкаю і я — цементована. Причина ж зрозуміла: джерело в місцевості нашого поселення — навагу золота... Тут досить думно, зате вночі приходить прохолода. І тоді почуваєш себе, як вдома... Тяжко було спочатку дістати молоко, бо араби і досі вірять, що корова, з-під якої буде продано молоко християнинові — перестане доїтися. В цьому допоміг один французький лікар... Взагалі йому йде все добре. На мою родину напад захлиний апетит, але, слава Богу, я не маю теєр турботи, бо можу все купити, що потребуємо“.

Працюю і заробітком автор зпо-

та задоволений. Працюючи чорноробом, він одержує 2 600 фр. тиждень, його батько — фаховий столяр — 3 200 фр. Ціни невисокі. Хліб, наор., коштують 27 фр. за кілограм, таж ціна і на картоплю. „Тепер ми почуваємо себе цілком добре, хоч спочатку було не без прикостей“.

(Переклад з IPO-інформ, ч. 41)

Повідомлення

Управа Української Студентської Громади в Гайдельберзі подає відомості до відомства, що знаєся на звичайні союзи 1948-49 р. на університет в Гайдельберзі тривають до 15. 10. 48. До прохання слід додати такі документи: 1. Матуральне свідоцтво або свідоц. 2. Життєвий. 3. Валювальні формули з у. м. „Фрагмент“. Одначено повідомляємо, що вигради на підвищення, особово надійшли дотаж мінімально

громадські, освітні, професійні та інші організації, тобто, поступово... зміною варті.

Справа ця не така проста, як собі найово уявляє п. Наріжний. („... Стають під старі закони...“). Нові емігранти, це не ті, (як правильно констатує п. І. Сагайда) старі біди або й „нейтральні“ з 1917-20 р. р., а зовсім нові люди, збагачені величезним тяжким і кривавим досвідом цілого покоління. Певна доза „недовіри“ до них з боку старої еміграції підтверджує це, бо свідчать про психологічні різниці між ними двома поколіннями. Треба це, об'єктивно невинувачене, недовір'я перебороти і знайти спільну мову, але в інтересах успіху нашої боротьби — тільки на базі української дійсності. Вся наша база — мрієжиттво, малахіяштво.

Івана Сагайда (нового емігранта) вразило, що старі емігранти мали на собі „ту саму кешу, палто й гіттери“, як і в 1920 р. Добре й образно сказано, із цих „любешовських кешот“ не визуєся „й по сьогодні п. Наріжний. „Як не все нагадує, — лише він, — давні 1917-18 роки, коли найбільш прохолодний найгаласливіше привласнювали собі промії революції, бо, мовляв, тільки вони одні „триста літ“ дали кров... І вранці — оті найгаласливіші поведи були наш рух до... Леніна“.

П. Наріжний нам тут доважав, що він має мас добру пам'ять і що він ще й сьогодні живе... спогадами 1917-18 років.

недбувати досвідом компатріотів, а вже досвід найкращих наших земляків слід максимально використати, а їх самих оточити належною увагою, а не прирівнювати до інтернаціональних карних злочинців та пройдовців — кадрів колишньої червоної гвардії.

Але ще гірше, що п. Наріжний не може зробити із своїх власних спостережень і спогадів „логічно правдивого висновку. Отже, були пройдовці, демагоги, які „триста літ“ дали кров... поведи наш рух до Леніна“. А ми з п. Наріжним залишалися осторонь і... опинилися на еміграції...

Отже висновком: ми самі надалі в такому разі не сміємо занедбувати свій народ мусимо стояти якнайближче до його душі, віри і надії і тому даремо п. Наріжний і далі проти цього воює...

Значення еміграції може бути всіляке: кажучи математично — від нуля аж у безмежність. Коли ж не говорять, то нав на увазі не стару, а всю еміграцію.

Важлива справа — це зв'язок з Батьківщиною. За часів Драгоманова — це було простою річчю: тоді не було „західної засвоєності“. Тепер це така проблема, ось чому кожний новий емігрант, який пробивається через залізну заслопу — для нас має бути великою цінністю: мусимо з нього взяти все, що тільки можна. Це, розуміється, не означає, що найновіший емігрант має автоматично очолювати еміграцію, і що взагалі означення емігранта є зворотно пропорційним його еміграційному стажу. Цього я в своїй статті не твердив. Хоч само собою зрозуміло, що за яких 10 років сьогоднішня „нова“ еміграція вже буде старою (якщо ми не так довго будемо емігрантами) і перед кою агостимо та ж сама проблема

